

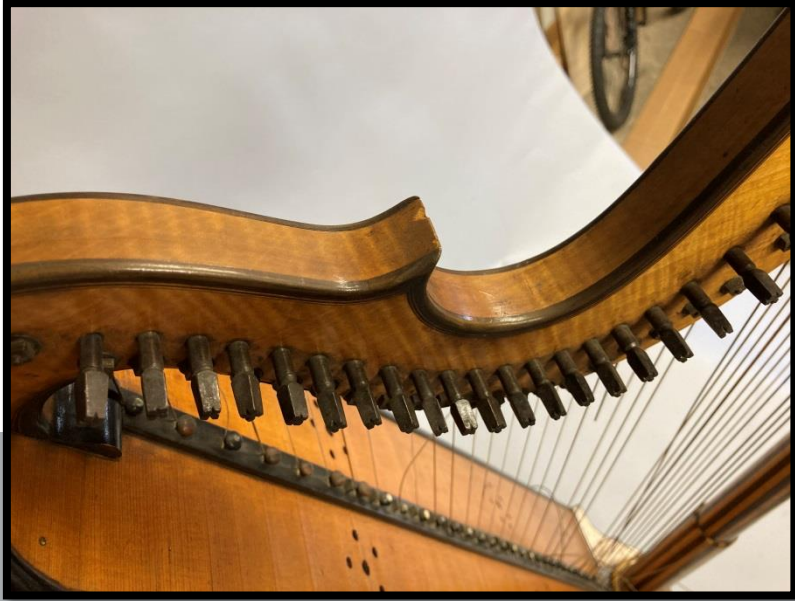
RESTAUROVÁNÍ HARFY JOHANN KRAMMER

METODICKÉ CENTRUM
DOKUMENTACE, KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

NÁRODNÍ MUZEUM

Autor: Adam Bitljan, DiS.

Národní muzeum – **České muzeum hudby**
Oddělení hudebních nástrojů, Praha, Česká republika

HISTORIE NÁSTROJE: HARFA V ČESKÝCH ZEMÍCH, cca 1770–1850

diatonická a háčková

Potulní harfeníci – dochované prameny od 40. let 18. století

Centra výroby harf: Přísečnice (Pressnitz) a Nechanice

Na krku 15–33 háčků, cca 36 strun, váha: 4-7 kg,

výrobci: anonymní, truhláři, řemeslníci apod.

Městští harfeníci, např. Josef Häussler (1768–1845)

Církevní půda – neliturgické účely (Konvent alžbětinek na Novém Městě pražském)

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 – informace o výrobci

Johann Krammer

- Byl známý v letech 1818-1837, Budweis – České Budějovice
- Dle dostupných informací hobojsista a „opravář“ hudebních nástrojů
- Patrně žák Ant. Fischera
- Ve sbírce NM-ČMH se nacházejí např. housle s etiketou Johann Krammer, Anno 1841 nebo housle F. Vitáčka s etiketou „Repariert von Joh. Krammer / Budweis, Anno 1851.“
- Vyobrazená etiketa z harfy (vnitřek korpusu)

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - popis nástroje, rest. záměr

OBECNÝ POPIS PŘEDMĚTU

- Harfa háčková, 37 strun s ručním přeladováním pomocí háčků na krku nástroje
- Rozměry 1580x340x740mm (VxŠxHl.)
- Resonanční skříň (trup) je z hnědého leštěného dřeva s tmavohnědým rámováním. Sloup i jednoduchá hlavice ve tvaru koule jsou svisle pruhované tmavými i světlými pruhy. Na resonanční desce je 6 růžic s 8 otvory. Geometricky tvarovaný podstavec je podepřen 4 nožkami v podobě zvířecích nohou.

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

- uvést předmět do stavu vhodného pro vystavení v expozici muzea
- konzervovat předmět pro dlouhodobé uchování předmětu ve sbírkách (expozice, depositář)
- Podnětem pro restaurování byl záměr nástroj prezentovat na výstavě o období Biedermeieru

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - stav předmětu před restaurováním

- Celý předmět je značně zaprášený, značné znečištění je v místech na ploše krku u kovových kolíků a doladovacích háčků s narušením povrchové úpravy
- povrch nástroje jeví známky mechanického poškození, zejména na exponovaných místech hran a krajních částech
- na rezonanční desce je celá řada prasklin s narušením vyspravení z předchozích oprav nástroje
- část strun je poškozená a část zcela chybí
- na hranách krku je na několika místech odlepené ozdobné orámování
- na horní hraně krku jsou další poškození a chybějící části dřeva i intarzií
- na těle nástroje, na podstavci i krku je patrné napadení dřevokazným hmyzem (největší rozsah ve spodní části a na tmavém rámování podstavce)
- jedna z nohou je výrazně vyhnuta od podstavce, další nohy jsou vyhnuty méně
- napínací kolíky strun, kovové matky i doladovací mechanismy jsou pokryty povrchovou korozí v různém rozsahu a jsou značně znečištěny
- kostěnné (slonovinové ?) kolíčky na krku nástroje jsou značně znečištěny
- část zajišťovacích kolíčků je nepůvodních, chybí u nich perleťové výložky, u některých nahrazeny nějakou kontrastní hmotou (kasein?)

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - postup restaurování

- Odmontování nohou
- Sejmutí strun
- Vyjmutí kovových napínacích kolíků
- Sejmutí doladovacích háčků, matek a kovových podložek
- Vyjmutí kostěnných kolíčků z krku nástroje
- Čištění povrchu nástroje - suchou cestou, dále vlhkou cestou za pomoci destilované vody a tamponu, specifické, lokální části čištěny alkoholem, finálně byly plochy opatřené povrchovou úpravou čištěny roztokem Ph neutrálních mýdel a velmi jemného přírodního abrasiva tripoli
- Lepení a stabilizace prasklin
- Odstranění nevhodných povrchových úprav na poškození u hrany krku, podlepení a stabilizace
- Tmelení a doplnění drobných částí dřeva a intarzie
- Tmelení výletových otvorů po napadení dřevokazným hmyzem
- Barevné sjednocení a korekce opravených míst, nanesení nové povrchové úpravy, specificky podle umístění na nástroji (transparentní, s obsahem pigmentu)
- Mechanické narovnání nožiček, následné čištění jejich kovových i dřevěných součástí
- Čištění kostěnných kolíčků (mechanicky, roztokem ph neutrálního mýdla v destilované vodě)

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - postup restaurování

- Čištění a oprava doladovačů, kovových podložek a maticek (mechanicky)
- Výroba kovové maticky v souladu s podobou ostatních
- Inkrustace perleťové výložky do zajišťovacích dřevěných kolíků strun, barevné sjednocení
- Zpětná instalace nožiček na podstavec
- Instalace kovových kolíků a doladovačů
- Montáž původních strun, které byly nepoškozeny a nových střevoových strun

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - použité materiály

- směs kostního a kožního klišu (veškeré lepení a podlepování)
- technický líh (čištění povrchů, barevné zkoušky)
- roztok pH neutrálního mýdla, dest. vody a tripoli (čištění)
- javorové dřevo (doplnění masivu a intarzie)
- vodová i lihová mořidla (moření a retuše)
- akrylové barvy (lokální retuše)
- akrylové tmely s příměsí pigmentu
- dvojchroman draselný ve vodě (barevné sjednocení oprav dřeva)
- šelaková pryskyřice s příměsí vosku rozpuštěná v lihu, čirá a s příměsí černého pigmentu (lokální nanesení povrchové úpravy)

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

před restaurováním

před restaurováním

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

před restaurováním

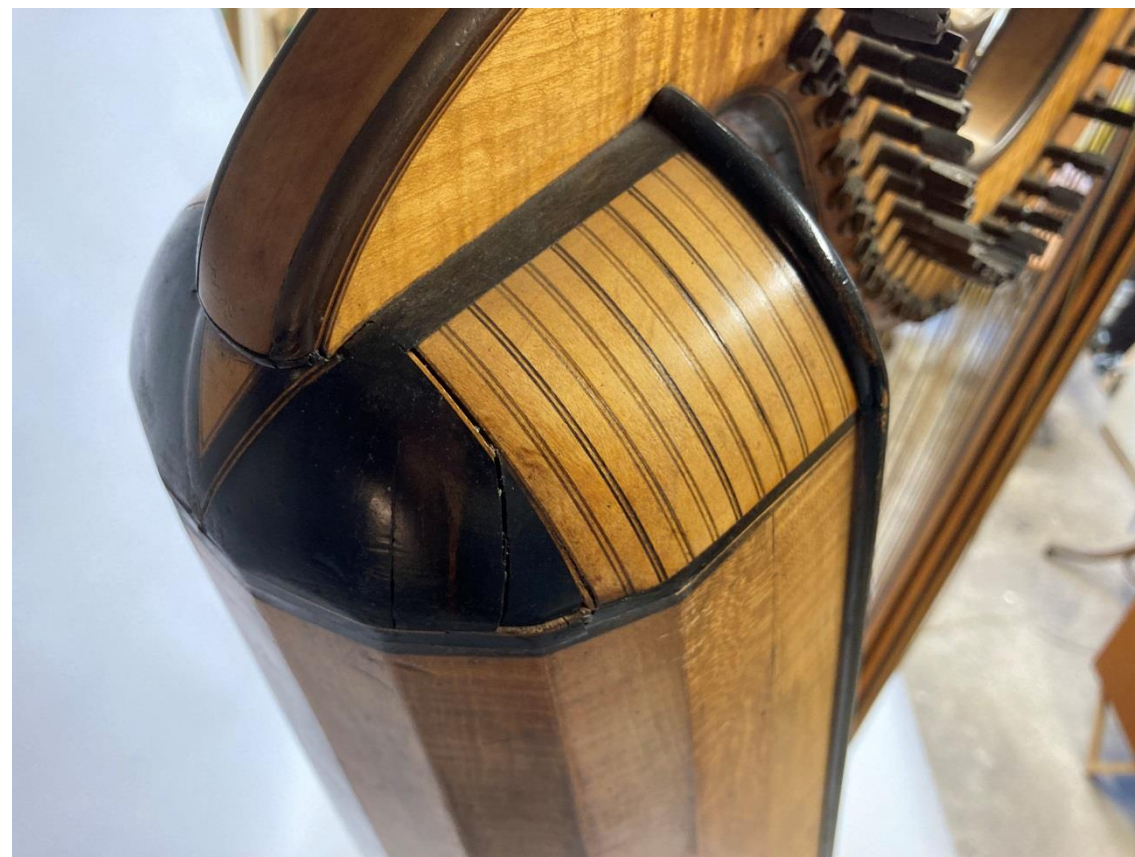

před restaurováním

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

před restaurováním - detail

před restaurováním - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

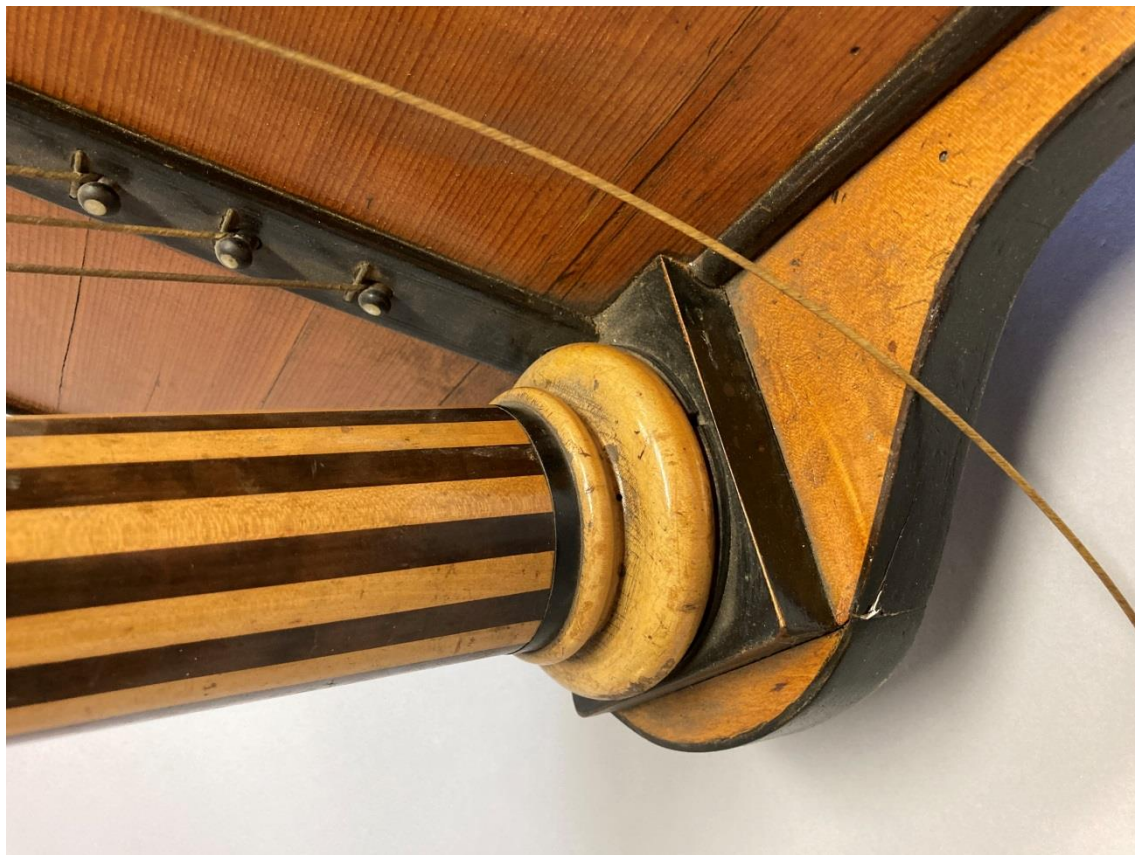

před restaurováním - detail

před restaurováním - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

před restaurováním - detail

před restaurováním - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

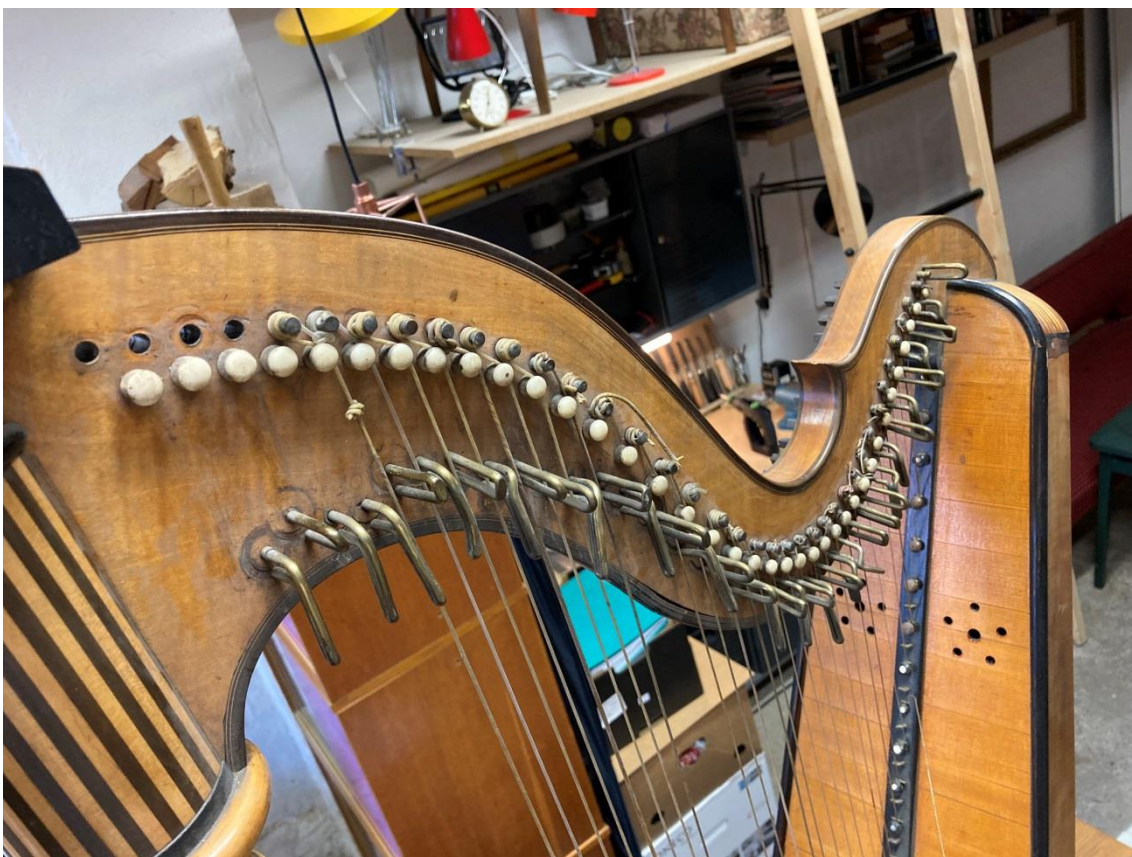

před restaurováním - detail

před restaurováním - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail po částečné demontáži kolíků

průběh restaurování

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail po částečné demontáži kolíků a doladovačů

průběh restaurování - detail po demontáži strun, kolíků a doladovačů

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail poškození na horní části trupu rezonanční skříně

detail rekonstrukce poškozené horní části trupu

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail poškození a předchozího způsobu oprav

průběh restaurování - detail, oprava ozdobného rámování krku

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail poškození po napadení dřevokazným hmyzem

průběh rest. - detail, prasklý podstavec a další poškození povrchu

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - demontované součásti z ostrunění

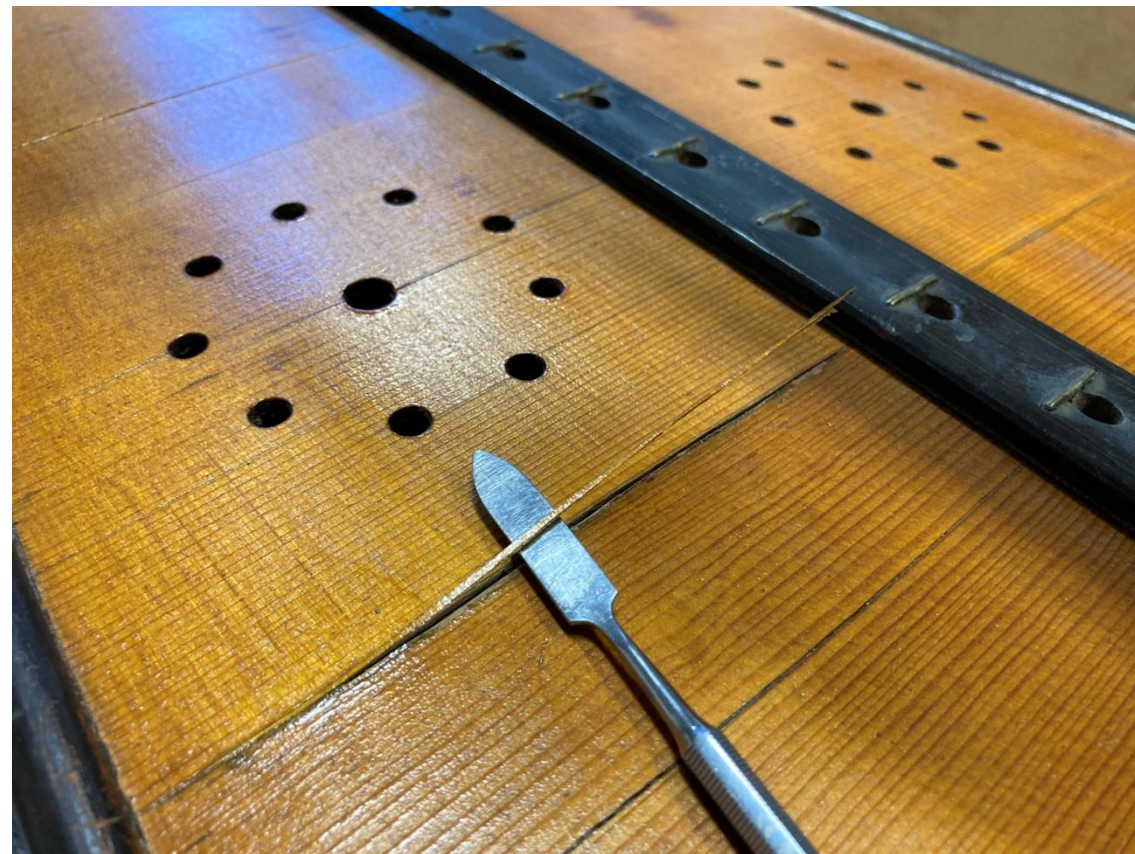

průběh restaurování - detail odlepeného rámování korpusu

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail praskliny na rezonanční desce

průběh restaurování

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail podstavce

průběh restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail

průběh restaurování - detail dřívější opravy na krku nástroje

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail dřívější opravy na krku nástroje

průběh restaurování - detail dřívější opravy na krku nástroje

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail ozdobných nožiček po demontáži

průběh restaurování - detail ozdobných nožiček po očištění

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - revize dřívější opravy na krku nástroje

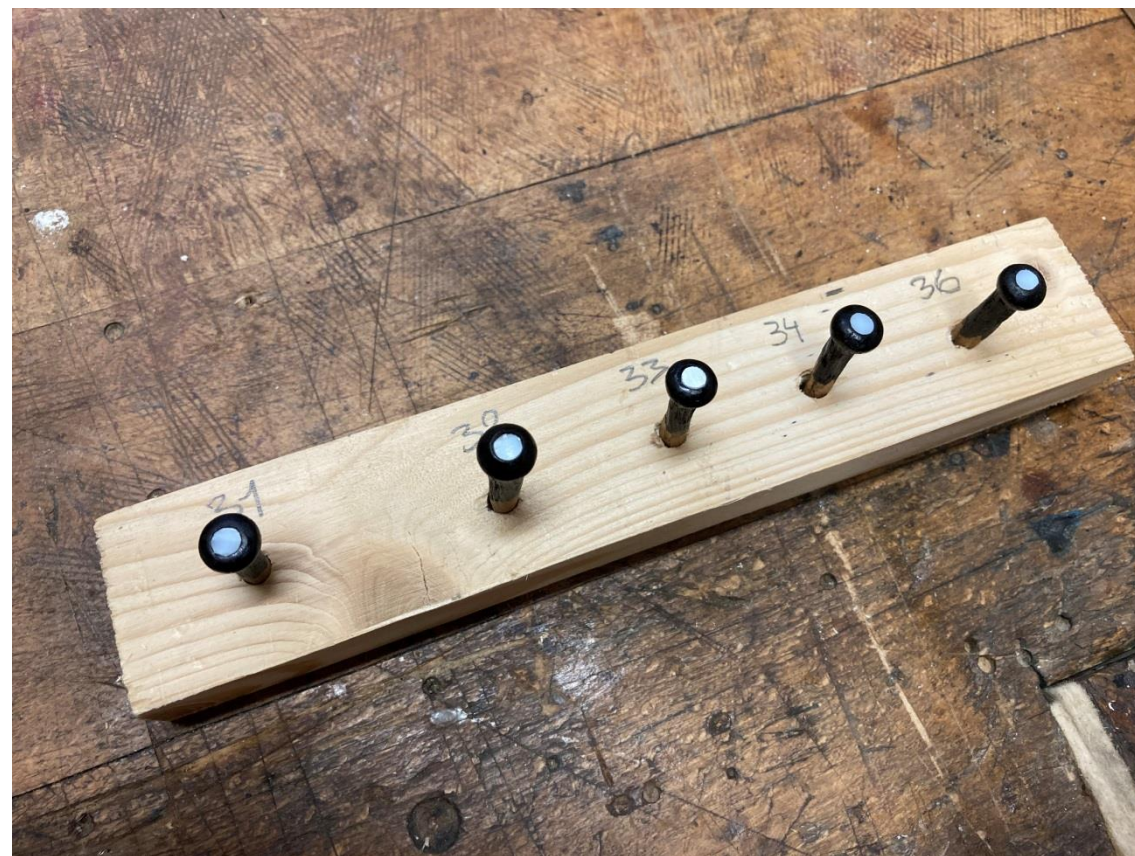

průběh restaurování - revize dřívější opravy na krku nástroje

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - výroba perleťových výložek do kolíčků

průběh restaurování - inkrustace perleti a barevná korekce kolíčků

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

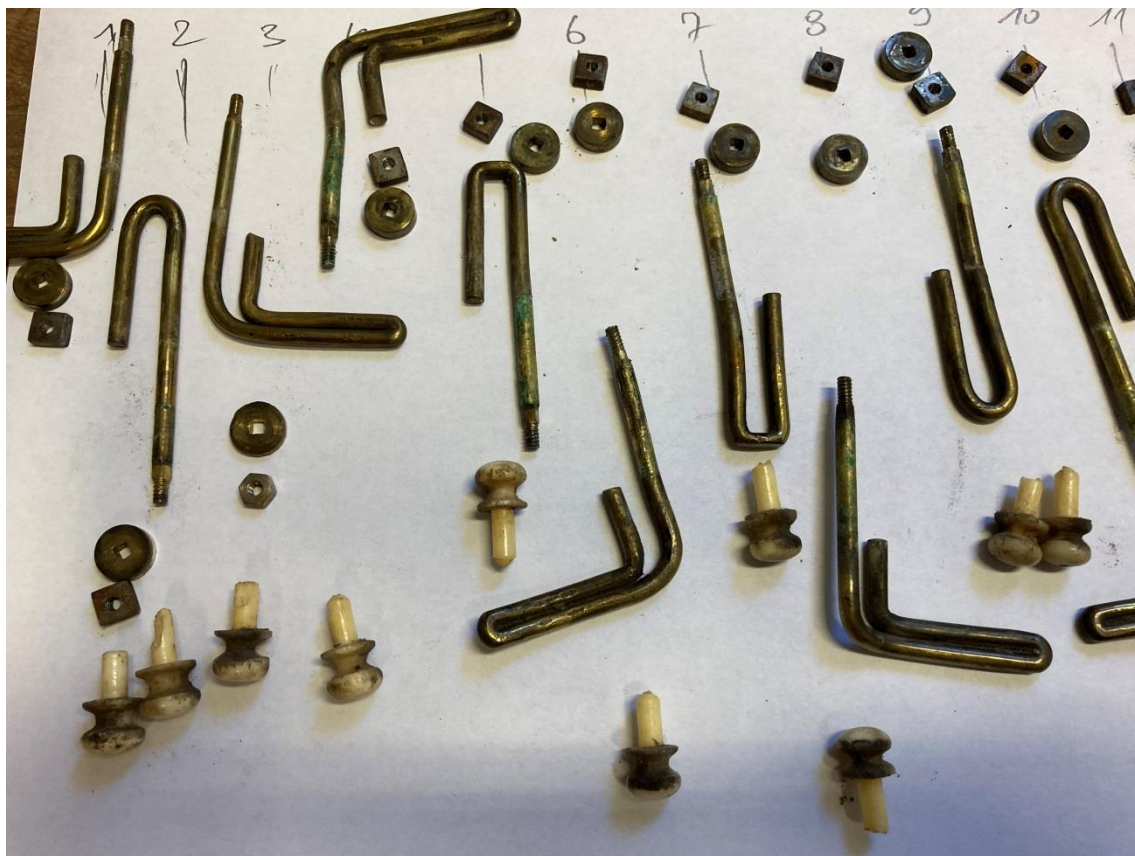

průběh restaurování - detail nepůvodní matičky u uchycení
dolaďovačů

průběh restaurování - detail nově vyrobené matičky

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail před očištěním součástí

průběh restaurování - detail součástí po očištění a opravách

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail kolíků po očištění

průběh restaurování - detail kolíků po očištění

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail poškozené povrchové úpravy na krku

průběh restaurování - detail poškozené povrchové úpravy na krku

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

průběh restaurování - detail zrenovované povrchové úpravy na krku

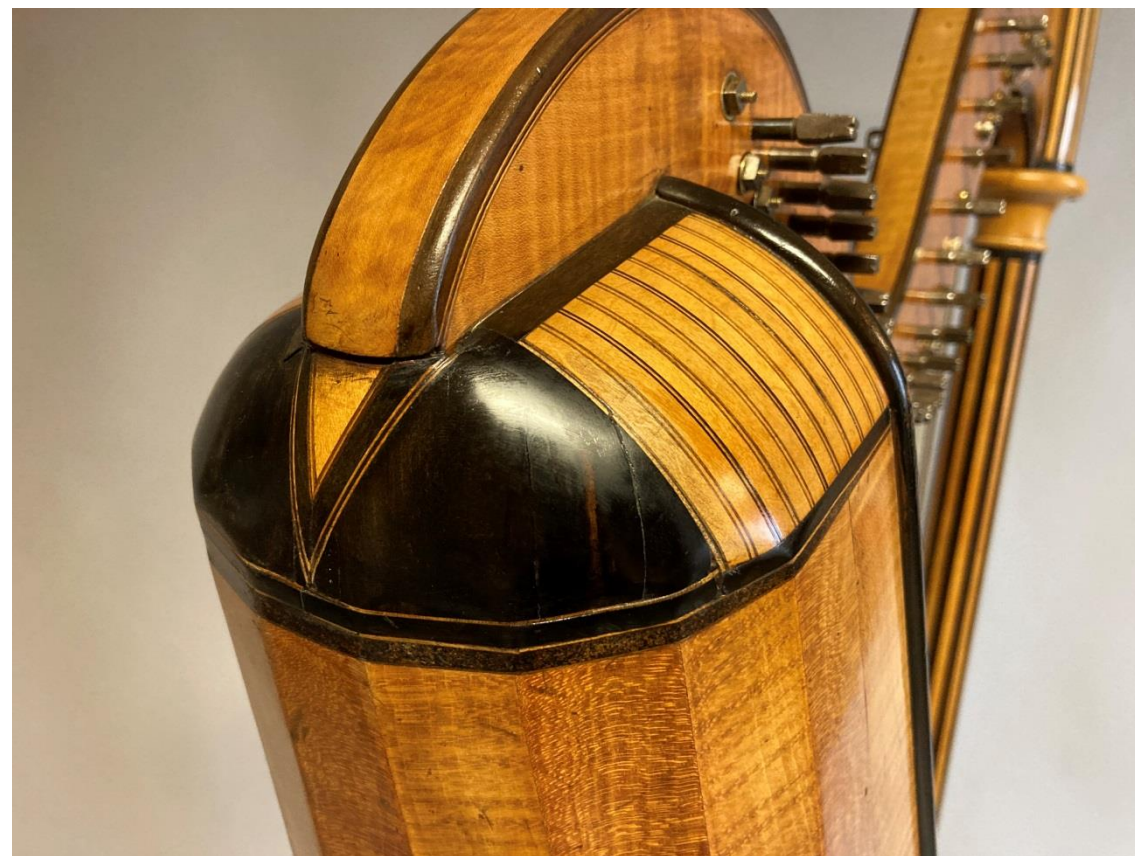

průběh restaurování - detail zrenovované povrchové úpravy na krku

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

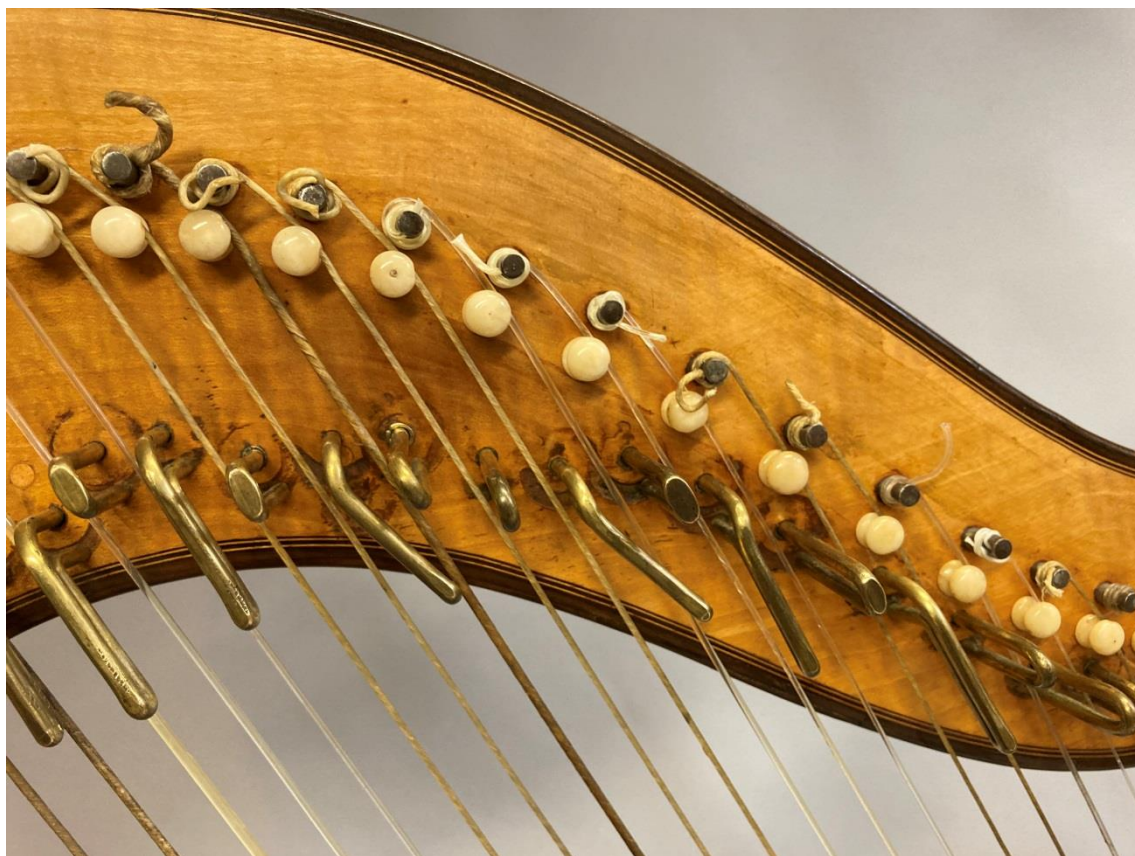

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování - detail

po restaurování - detail

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

po restaurování

po restaurování

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

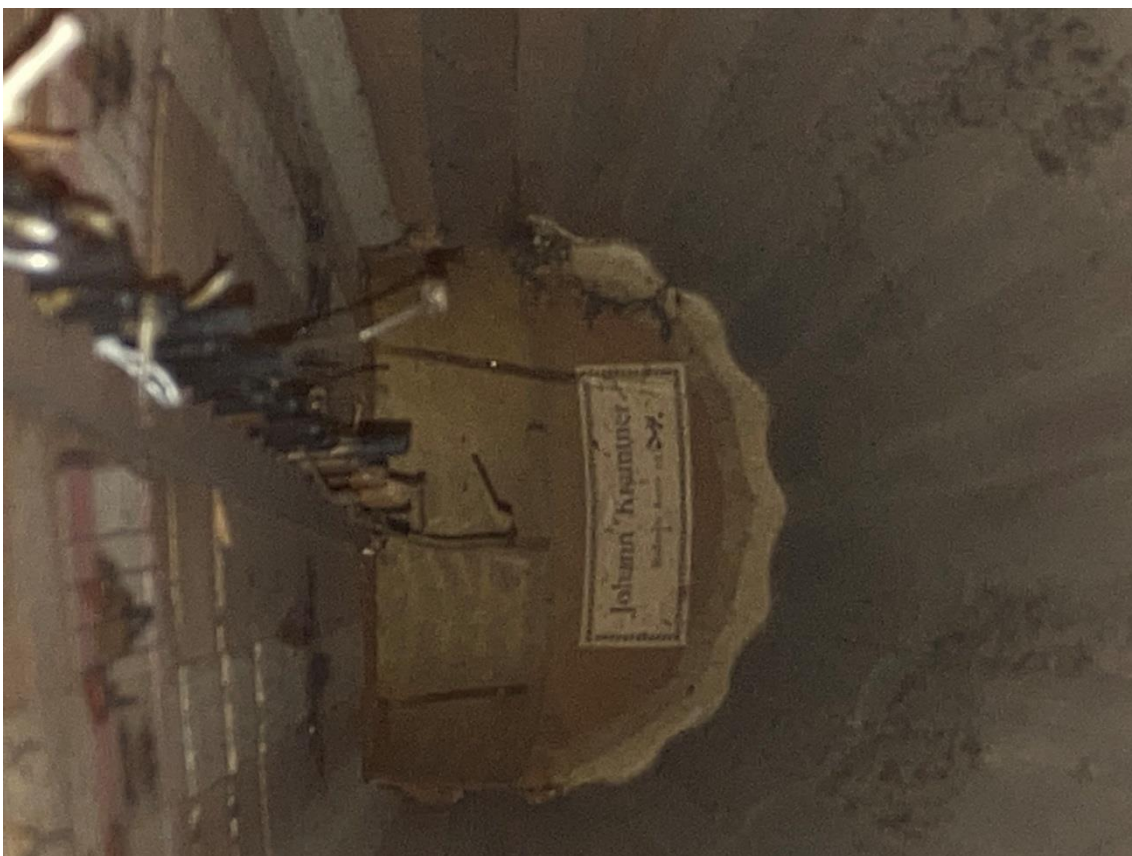

po restaurování

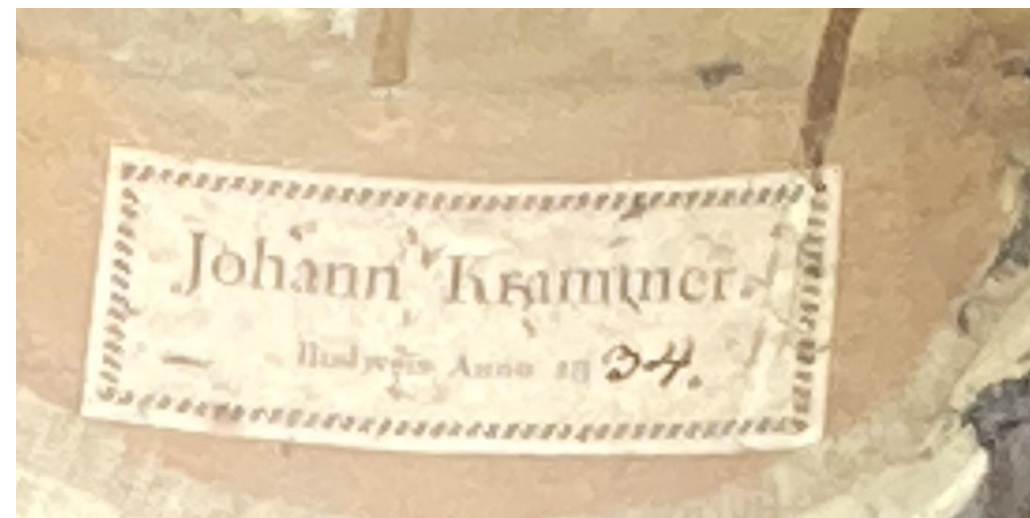

po restaurování

HARFA JOHANN KRAMMER 1834 - fotodokumentace

umístění cedulky výrobce (?), na vnitřní straně resonanční skříně

detail cedulky výrobce (?) s letopočtem výroby 1834

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST**

www.mcmi.cz

METODICKÉ CENTRUM
DOKUMENTACE, KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

**MINISTERSTVO
KULTURY**

NÁRODNÍ MUZEUM